

ת"פ 14703/03/18 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד פאיד אבו קיאן - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

03 יוני 2020

ת"פ 14703-03-18 מדינת ישראל נ' אבו קיאן

לפני כבוד השופטת שרה חביב

מדינת ישראל - פמ"ד

המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד ציון קינן

נגד

הנאשם

פאיד אבו קיאן - בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד זינאתי עמרו

פרוטוקול

גזר דין

ההרשעה

1. הנאשם הורשע, לאחר הליך הוכחות, ב- 10 עבירות של שימוש במרמה, ערמה או תחבולה בכוונה להתחמק ממס - עבירות לפי סעיף 220(5) בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] [להלן: "פקודת מס הכנסה"].

2. כעולה מהכרעת הדין, ביום 16.8.2017, במסגרת חיפוש שנערך בביתו של הנאשם במהלך הליך מעצרו בגין חשד לביצוע עבירות של הסעת שב"ח, נתפס בכספת הבית סך של 961,100 ₪. בזמנים הרלוונטיים, בשנות המס 2007 ועד 2017, הנאשם לא עבד ולא העביר לרשויות המס דיווחים כלשהם. בהכרעת הדין נקבע כי הכסף שנתפס בכספת היה חייב בדיווח. הנאשם הורשע כי בתקופה זו היו לו הכנסות מארגון וניהול של הסעות שב"ח וכן ממכירת צאן, הוא לא הודיע לרשויות המס על עיסוקו ועל הכנסותיו ולא ניהל פנקסי חשבונות.

הראיות והטיעונים לעונש

3. ב"כ המאשימה הגיש טיעון כתוב לעונש ועמד על עיקרי הטיעון על-פה. הוא ביקש לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ועד 30 חודשי מאסר בפועל, ומתחם קנס שנע בין 50,000 ₪ ועד 150,000 ₪. לאור עברו הפלילי של הנאשם והעובדה כי לא הסיר את המחדל עתה להשית על הנאשם עונש במרכז המתחם. עוד ביקש להורות על חילוט הכספים שנתפסו בכספת הבית.

התובע עמד על הערכים החברתיים המוגנים בעבירות המס, שוויון בנטל המס ופגיעה ביכולתה של המדינה למימון הוצאותיה וצרכיה. לעניין זה ציין התובע כי נוצר מצב בו ציבור שומרי החוק נושא על כתפיו את עברייני המס, זאת בכל הקשור להשתתפות בהוצאות המדינה שנועדו לרווחת כלל האזרחים. לטענתו, האינטרס הציבורי הוא השיקול העיקרי בקביעת העונש בעבירות אלה; ככלל המגמה היא החמרה בעונשם של עברייני המס, והשתתפות עונשי מאסר לריצוי בפועל.

לעניין נסיבות ביצוע העבירות ציין התובע כי הנאשם כלל לא דיווח על קיום העסק או על ההכנסה ועל כן פעל לאחר תכנון מוקדם. הנאשם צבר במשך זמן רב כסף מזומן אותו החביא בכספת ביתו ובכך פעל בתחכום רב ולמעשה נעלם ממשטר הדיווח. הנזק שנגרם לקופה הציבורית הוא היקף ההכנסות עליהן לא דיווח הנאשם - 961,000 ₪. לאור האמור טען כי הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף חומרה גבוהה מאד.

לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ציין התובע כי הנאשם טרם הסיר את המחדל אשר עומד על סך של 431,757 ₪ [במונחי קרן ולא כולל קנס גרעון]. עוד הדגיש כי לנאשם הרשעות קודמות רבות.

לעניין החילוט הדגיש בא-כוח המאשימה כי מדובר בכספים שהם פירות של מעשי עבירה; ובנסיבות אלה, העבירות בוצעו בכסף גופו ולכן יש וניתן לחלט את הכספים. התובע לא הבחין בין כספים שחייבים בדיווח והתקבלו מהכנסה של מכירת צאן ובין אלה שהתקבלו ממעשי העבירה של הסעת שב"ח או ארגון הסעות שב"ח וביקש לחלט את כל הסכום שנתפס אצל הנאשם.

4. ב"כ המאשימה הגיש את רישומו הפלילי של הנאשם כראיה לעונש. מהרישום הפלילי [ת/21] עולה כי לחובת הנאשם 13 הרשעות קודמות. רישומו האחרון של הנאשם הוא מיום 3.7.2018 [ת"פ 54197-08-17] אז הורשע בעבירות של ניהול/ארגון שירותי הסעה וכן הסעת שוהים בלתי חוקיים שלא כדין, עבירות על פי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 [להלן: "**חוק הכניסה לישראל**"]. על הנאשם הושת עונש של 25 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. זו ההרשעה מושה התיק דנן; ההכנסות בגין פעילותו בשירותי הסעת השב"ח חייבת בדיווח והנאשם לא עשה כן, הכל כאמור בסעיף 2 שלעיל.

לנאשם, בין היתר, הרשעות נוספות על חוק הכניסה לישראל וכן עבירות כנגד שוטרים, עבירות איומים ורכוש ואף עבירה של החזקת נשק שלא כדין.

5. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין עונש מאסר שיכול וירוצה על דרך של עבודות שירות ועד 20 חודשי מאסר בפועל. הוא עתר להשית על הנאשם עונש ברף התחתון של מתחם העונש ההולם.

לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ציין הסנגור כי הנאשם כבר הורשע בעובדות אלה במסגרת כתב אישום שייחס לו עבירות של הסעת שוהים בלתי חוקיים ולמעשה בגזר הדין שם נשקלה ההכנסה שהופקה ממעשי העבירות. לטענתו מדובר בפרשייה אחת ולא היה מקום להפריד את שני האישומים. עוד ציין הסנגור כי אין אפשרות

לדעת מה הייתה ההכנסה ממכירת הכבשים ומה ההכנסה מאותן הסעות בלתי חוקיות בהן הורשע.

לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ציין הסנגור כי לא ניתנה לנאשם הזדמנות להסיר את המחדל.

הנאשם ביקש שלא להוסיף על דברי בא-כוחו.

דין והכרעה

6. נראה כי אין צורך להכביר מילים על חומרתן של עבירות המס. מדובר בעבירות אשר פוגעות פגיעה חמורה בערך השוויון. הקופה הציבורית נפגעת והדבר גורר גם פגיעה בכיסו של כל אזרח ואזרח, נטל המס מוטל באופן גבוה יותר לשם מימון פעילות ציבורית, ואף יכול ויוחסרו שירותים ציבוריים שניתן היה לממן לו ההכנסות ממיסוי היו גבוהות יותר. הפגיעה בקופה הציבורית גוררת פגיעה קשה בכלכלה, במשק ואף גוררת פגיעה בעיקרון הסולידריות החברתית.

בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרתן של עבירות אלה, כדלהלן:

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל".

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

7. בנוסף לפגיעה הכלכלית - בקופה הציבורית ובכיסם של אזרחי המדינה שומרי החוק - ולפגיעה בערך השוויון בנטל המס, יש במעשי הנאשם גם פגיעה בפעילות התקינה של מערכת המס ושיטת העבודה אשר מתבססת על דיווחי אמת ובמועד מאת הנישומים.

8. עבירות אלה קלות לביצוע ומנגד אכיפתן קשה בשל הקושי שבחשיפתן. לאור האמור, נקבע כי יש לנקוט ביד קשה עם עברייני המס ולהשית עליהם ענישה מרתיעה. בעבירות אלה גובר האינטרס הציבורי שבהרתעה, הן הרתעת הרבים והן הרתעת היחיד, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם.

". . . כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות - בכלל, ובעבירות מס - בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם".

[רע"פ 5308/18 נאסר ג'בארין נ' מדינת ישראל אגף המכס והמע"מ (18.7.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

ככלל יש למצות את הדין עם הנאשמים בביצוע עבירות מס ולהשית עליהם ענישה בדמות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח:

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל".

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018); ר' גם רע"פ 2259/16 מרק פרנק חנוכייב נ' מדינת ישראל (2.5.2016)].

מתחם העונש ההולם

9. בקביעת מתחם העונש ההולם יש לשקול, בין היתר, את משך הזמן בו בוצעו העבירות ושנות המס על פניהן בוצעו וכן את הפגיעה בקופה הציבורית. עוד יש לשקול את השיטתיות והתחכום בהם נקט הנאשם בביצוע העבירות. בוודאי יש לשקול את העובדה כי חלק מהכספים התקבלו כפירות עבירה.

במשך 10 שנות מס עסק הנאשם בארגון וניהול הסעות שב"חים ומכירת צאן. הנאשם לא הודיע לרשויות המס על עיסוקו, לא ניהל פנקסי חשבונות ולא דיווח על הכנסותיו האמורות. במסגרת הליך חיפוש שנערך בביתו של הנאשם, בשל מעצרו בחשד לביצוע עבירות של הסעת שב"חים, נתפס סכום של ₪ 961,100 בכספת הבית. סכום זה היה חייב בדיווח לרשויות המס.

מדובר בעבירות שנעברו בשיטתיות, משך עשר שנים, תוך שימוש בתחכום - אי דיווח על הכנסות והחבאת הכספים בכספת הבית. השימוש באמצעי פשוט לכאורה ככספת הוא מתוחכם בעולם ממוחשב ודיגיטלי אשר נסמך על דיווחים מקוונים מחשבונות בנק ובכלל. אין לראות בשימוש בכספת פעולה פשוטה ושאיננה מתחכמת בנסיבות העניין, כפי שביקש בא-כוח הנאשם לראות במעשים. מדובר במעשה המקל על הסתרת הכספים מרשויות המס ובכלל ואשר איפשר לנאשם במשך עשור להימלט ממשטר הדיווח באופן גורף.

משך כל הזמן הזה, ואף שעסק בעבודות כאמור לעיל, לא דיווח הנאשם כלל לרשויות המס על הכנסותיו החייבות בדיווח. זאת ועוד, הכנסת הנאשם מהסעות היא הכנסה שמקורה בביצוע עבירה. לאור האמור, הנאשם פגע פגיעה ממשית בערכים המוגנים וזאת ברף חומרה בינוני-גבוה.

10. אין לקבל טענת ב"כ הנאשם כי הכנסותיו של הנאשם נשקלו במסגרת ענישתו בתיק האחר [ת"פ 54197-08-17 שהוזכר לעיל]. בגזר הדין בעניינו של הנאשם ציין כב' השופט סולקין כי איננו מתחשב לקולה בנכותו של הנאשם ובטענה כי הוא מתפרנס מקצבאות נכות, שכן ברי שהנאשם עסק בהסעות השב"ח ובארגון, קיבל עבורן כספים, וברי כי עסק בנהיגה בתוואי שטח קשה. מכך הסיק כב' השופט סולקין כי נכותו של הנאשם איננה נכות תפקודית אשר מקשה על התנהלותו היומיומית באופן משמעותי [ר' בעמ' 14, ש' 12-16 בגזר הדין].

הטענה כי לא היה מקום להפריד את כתבי האישום גם אין לה מקום, שכן הפרדת האישומים בוצעה לבקשת בא-כוחו של הנאשם בהליך האחר. ההליך האחר הסתיים בהסדר דיוני שלא כלל הסכמות עונשיות.

11. **סבורתי כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם נע בין 8 ועד 24 חודשי מאסר בפועל.** בעניין זה שקלתי את סכום ההכנסה שהושמט, את התחכום שננקט וכן את השיטתיות ומספר שנות המס בהן הנאשם לא דיווח על עיסוקו ועל הכנסותיו. עוד יש לשקול כי חלק מהכספים התקבלו כפירות עבירה כנסיבה מחמירה בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירה. **על מתחם העונש ההולם לכלול גם קנס בסכום ניכר, בין 10% ועד 20% מגובה המחל - בין 96,000 ₪ ועד 192,000 ₪.** לצד זאת יש לשקול השתת מאסר מותנה וחתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה בעתיד.

לעניין מדיניות הענישה הנוהגת ראו פסקי הדין הבאים:

ברע"פ 4736/19 **דוד בלום נ' מדינת ישראל** (17.7.2019) הורשע הנאשם כי לא דיווח על הכנסה בסך 635,000 ₪. המבקש הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בביצוע שתי עבירות של שימוש במרמה, ערמה או תחבולה בכוונה להתחמק מתשלום מס. לפי הכרעת הדין, המבקש הקים יחד עם אחר חברה והחזיק בכ- 70% מהון המניות שלה. הוא גם עבד בחברה כשכיר עד לחודש יולי 2009. בין השנים 2008 ל- 2009 העביר המבקש לאחר כ- 22% ממניות החברה בתמורה לסכום העולה על 635,000 ₪. על העברת כספים זו לא דיווח. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם שנע בין 6 חודשי מאסר בפועל שיכזו וירוצו על דרך של עבודות שירות ועד 14 חודשי מאסר בפועל. על המבקש, נעדר עבר פלילי, הושת עונש של 11 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 30,000 ₪ וענישה נלווית. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי על הכרעת הדין וגזר הדין. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור על הכרעת הדין וקיבל את הערעור על גזר הדין. עונשו של המבקש הועמד על 8 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 20,000 ₪ לצד ענישה נלווית. הבקשה לרשות ערעור נדחתה. מחד התחכום של המבקש בהליך זה גבוה מזה של הנאשם דן, מאידך הסכומים המדוברים נמוכים משמעותית ומדובר במעשה אחד ולא בעשר שנות מחלל כפי המקרה דן.

ברע"פ 4684/12 **יוסף גחלי נ' מדינת ישראל** (14.6.2012) הורשע המבקש בעבירות של מרמה והצגת מסמך כוזב; המבקש לא דיווח על הכנסותיו [בין השנים 2003-2004] בגובה 1,209,614 ₪ וכן הציג ללקוחותיו אישור מזויף של ניכוי מס במקור לצורך ניכוי מס מופחת. על המבקש, יליד 1939, הושת עונש של 6 חודשי מאסר בפועל שירוצו על דרך של עבודות שירות לצד ענישה נלווית. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי על קולת העונש; הערעור התקבל ועונשו של המבקש הועמד על 12 חודשי מאסר בפועל. הבקשה לרשות ערעור נדחתה תוך שבית המשפט העליון ציין כי: **"בהתחשב ברף הענישה המקובל בעבירות מסוג זה, הקל בית משפט השלום עם המבקש, ועל כן**

צדק בית המשפט המחוזי שעה שהשית על המבקש עונש מאסר מאחורי סורג וברית; מטעם זה, גם אם ברור כי אין עונש מאסר בפועל דומה במהותו למאסר בעבודות שירות, אין הפער בין הערכאות מצדיק מתן רשות ערעור.

ברע"פ 3641/06 ד"ר **מנחם צ'צקס נ' מדינת ישראל** (28.8.2006) הורשע המבקש, רופא ומוהל במקצועו, כי בין השנים 1997-2001 השתמש במרמה, עורמה או תחבולה על מנת להתחמק במזיד ובכוונה מתשלום מס. בתקופה זו, לא הנפיק המבקש חשבוניות מס לפחות לשלושים וחמישה מתוך שלוש מאות לקוחותיו; לא ניהל פנקסי חשבוניות; הכין וקיים פנקסי חשבוניות ורשומות כוזבים בעסק בכך שלא רשם בהם תקבולים מעסקו בסכום של לפחות 248,290 ₪. על המבקש הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 70,000 ₪ וענישה נלווית. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי וכן בקשת רשות הערעור שהגיש לבית המשפט העליון נדחו.

ברע"פ 5060/04 **דוד הגואל נ' מדינת ישראל** (24.2.2005) הורשע המבקש במספר עבירות מרמה, עורמה או תחבולה, בהשמטת הכנסה, ומסירת תרשומות כוזבות. המ המבקש שהעלים מרשויות המס הכנסות בשיעור של כ-727,000 ₪, לא הודיע לפקיד השומה על עסקיו, לא ניהל פנקסי חשבוניות, לא הגיש דוחות מס כנדרש על פי החוק, ובדוחות שהגיש כלל פרטים כוזבים. בבית המשפט העליון הושת על המבקש עונש של 7 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 10,000 ₪ לצד ענישה נלווית. ערעור המשיבה על קולת העונש התקבל, בית המשפט המחוזי העמיד את עונשו של המבקש על 30 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 50,000 ₪. בית המשפט העליון קבע כי **"פער הענישה, המתקרב לפי 5, בין העונש שנגזר על המבקש בידי הערכאה הדיונית לזה שהוטל עליו בידי ערכאת הערעור, מצדיק במקרה זה את התערבותנו"**. ועונשו של המבקש הועמד בסופו של יום על 24 חודשי מאסר בפועל.

בעפ"ג (ב"ש) 57130-11-15 **זיו כהן נ' מדינת ישראל** (6.1.2016) הורשע המערער כי במשך 3 שנות מס, ניהל בבית העסק שבבעלותו, 2 סדרות של פנקסים. פנקסי הזמנות בהם 4 ספרות בגינן הונפקו חשבוניות, ואילו פנקסי הזמנות בהם 5 ספרות בגינן לא הונפקו חשבוניות באופן קבוע. המערער השמיט הכנסות בסך כולל של כ-1,100,000 ₪. הוא נדון, במסגרת הסדר טיעון, ל-8 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 55,000 ₪ וענישה נלווית. המערער הסיר את המחדל. הערעור נדחה תוך שצויין: **"העונש שהוטל, בסופו של דבר, הולם את חומרת מעשי המערער, ולא מצאנו כי יש מקום להתערב בו"**.

בת"פ (ת"א) 52875-09-16 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' משה דן** (23.12.2018) הורשעו הנאשמים, לאחר ניהול הליך הוכחות, בביצוע עבירות מס. הנאשם, עורך דין במקצועו, הורשע בשימוש במרמה ערמה או תחבולה במטרה להתחמק ממס ובעזרה לאחר להתחמק ממס לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 [להלן: **"חוק מיסוי מקרקעין"**]. הנאשמת, חמותו של הנאשם, זוכתה מהעבירות לפי חוק מיסוי מקרקעין אשר יוחסו לה יחד עם הנאשם באישום הראשון והורשעה באישום השני בהשמטת הכנסות שהתקבלו מדמי שכירות בסך כולל של 825,649 ₪, בכוונה להתחמק מתשלום מס. על הנאשם הושת עונש של 6 חודשי מאסר בפועל, לריצוי על דרך של עבודות שירות, קנס בסך 15,000 ₪ וענישה נלווית. הנאשם הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, ערעור זה עדיין תלוי ועומד [ע"פ 8934-02-19 **משה דן נ' פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה**].

12. באשר לקביעת עונשו האפקטיבי של הנאשם, בתוך מתחם העונש שנקבע לעיל, יש לשקול את מכלול השיקולים לקולה ולחומרה.

לחומרה יש לשקול את העובדה כי בעברו של הנאשם 13 הרשעות קודמות. אומנם אין בהרשעות אלה עבירות ממין העניין - עבירות מס. עם זאת, הרשעותיו כוללות עבירות של ניהול וארגון הסעות של שוהים בלתי חוקיים בתשלום. הרשעה זו היא בבסיס הכנסותיו בתיק דנן. הרשעה זו נשקלת באופן מוגבל מאוד בשלב זה של הדיון, שכן היא נשקלה לחומרה במסגרת קביעת מתחם הענישה ואין מקום להחמיר עם הנאשם בשנית בגין שיקול זה.

עוד יש לשקול לחובת הנאשם את העובדה כי לא הסיר את המחדל בתיק דנן. המחדל עומד על כ- 430,000 ₪ [במונחי קרן]. אין לקבל את טענת בא-כוח הנאשם כי לא יכול היה להסיר את המחדל או לפעול להסרתו החלקית קודם להרשעתו בתיק דנן, שכן השומה היתה במחלוקת. ככל שהיה מזוכה הנאשם בסופו של ההליך חזקה על פקיד השומה כי היה פועל להשבת הכספים ששולמו ביתר בגין ההכנסה הנדונה. הנאשם בחר ליטול את הסיכון כי יורשע [או את הסיכון כי יזוכה] בסופו של ההליך מבלי לפעול לתשלום המחדל או השומה שנקבעה לו - סיכון זה התממש ועומד לו לרועץ היום.

בוודאי אין לקבל את טיעון ב"כ הנאשם בעמ' 48 לפר' בש' 31 ולפיו הנאשם עשה ניסיון להסיר את המחדל, אך נתקל בסירובו של פקיד השומה שהתעקש להמתין לסיומו של ההליך דנן. הדבר נטען בעלמא, ללא כל תימוכין או סימוכין מאת פקיד השומה ומדובר בטענה שאין לקבלה. החובה לעמוד בתשלומי השומה או להסיר את המחדל רובצת לפתחו של הנאשם.

לקולה יש לשקול את נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שאלה באו לידי ביטוי במהלך שמיעת הראיות. הנאשם עיוור ונכה, נשוי לשתי נשים ואב ל- 13 ילדים. כמו כב' השופט סולקין גם אני סבורה שלא ניתן לשקול לקולה, בנסיבותיו של ההליך דנן, את הטענה כי הנאשם מתפרנס מקצבת נכות.

החילוט

13. כאמור, המאשימה מבקשת לחלט את הכספים שנתפסו בכספת ביתו של הנאשם ואשר עומדים בבסיס הרשעתו של הנאשם. בא-כוח הנאשם לא התייחס לטענת החילוט בטיעונו לעונש. מאחר ומדובר בזכות חוקתית, הוריתי על השלמת הטיעון לעניין זה.

14. ב"כ המאשימה בטיעונים לעונש טען כי לאור הוראות סעיף 39 בפקודת סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 [להלן: "**פסד"פ**"] יש לבית המשפט סמכות חילוט שכן מדובר בכספים שבוצעה בהם עבירה.

15. ב"כ הנאשם טען כי לא קיימת במקרה דנן סמכות להורות על חילוט הכספים. נטען כי ככלל קיים קושי בהקשר

של חילוט כספים אגב הרשעה בעבירות לפי פקודת מס הכנסה בלבד. לטענת ב"כ הנאשם יש לבצע במקרה דנן הבחנה בין כספים שמקורם בעבירה פלילית לפי חוק העונשין, בעניינם קמה סמכות החילוט, לבין כספים שעניינם עבירה לפי פקודת מס הכנסה. במקרה דנן הכספים שנתפסו בביתו של הנאשם מקורם בפעילות פלילית [הסעת שב"ח] לצד פעילות כלכלית לגיטימית [סחר בצאן], אך אין בכתב האישום פירוט מדויק של הסכום שהתקבל מהפעילות הפלילית. זאת ועוד, הנאשם כאמור הורשע בעבירות לפי חוק הכניסה לישראל בהליך האחר, שם בחר בית המשפט שלא להורות על חילוט הכספים שהתקבלו מהסעות השב"ח; למעשה, כך על פי הטענה, עתירת המאשימה כיום להורות על חילוט אותם כספים מהווה "סיכון כפול".

סמכות החילוט

16. סמכות החילוט נתונה לבית המשפט לפי סעיף 39(א) בפסד"פ, המדובר בהוראה כללית שבסדרי דין ועל כן היא חלה על כל עבירה שהדין בה הסתיים בהרשעה. הוראת החילוט קמה **"בנוסף על כל עונש שיטיל..."** בית המשפט, היא קובעת: **"על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם"**.

17. בעניינו כאשר עסקין ברכוש [או כספים] שהושגו כתוצאה מביצוע עבירה הסמכות היא ישירה ונוגעת לגופם של הכספים שהתקבלו כפירות עבירה:

"סעיף 39(א) קובע שלושה תנאים מצטברים לחילוטו של חפץ: העברין, שהוא בעל החפץ, הורשע בדינו; ניתן לחלט רק חפץ שנתפס לפי סעיף 32 או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33 לפקודה; ההרשעה מתיחסת למעשה עבירה שנעשה בחפץ או לגביו. הווה אומר, לא כל חפץ שנתפס כדי לשמש ראיה בהליך משפטי נתון לחילוט, אלא בית המשפט צריך להשתכנע שנעשתה עבירה בחפץ או לגביו . . ."

[ע"פ 623/78 סורני נ' מדינת ישראל (25.6.1979)]

18. לכאורה, הכספים שהתקבלו בדרך כשרה הם כספים שבוצעה בהם עבירת מס, אשר עשויה היתה להקים סמכות חילוט לפי סעיף 39 דלעיל. בית המשפט העליון בע"א 6885/16 **יזהר כהן נ' מדינת ישראל** (5.2.2018) דן בקושי להפעיל סמכות חילוט בגין עבירות מס בלבד, וללא הוראה מפורשת בדין. ב"כ הנאשם הפנה לפסק הדין בעניין כהן במסגרת התנגדותו.

19. מזור מסויים נמצא בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 [להלן: **"חוק איסור הלבנת הון"**] אשר קובע בסעיף 21(א), כי אם הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 3 או 4 לפי אותו חוק ניתן, בנוסף על כל עונש לחלט:

**"(1) רכוש שנעברה בו העבירה, וכן רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך;
(2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך."**

סעיף 3 בחוק איסור הלבנת הון מגדיר עבירות של הלבנת הון [עשיית פעולה ברכוש אסור (רכוש שהתקבל בעבירה או שנעשתה לגביה עבירה) במטרה להסתיר להסוות את מקורו, את זהות הבעלים וכו']. סעיף 4 בחוק איסור הלבנת הון אוסר על עשיית פעולה ברכוש אסור, שהוא בשווי שבתוספת השנייה.

"עבירה" מוגדרת בסעיף 2 בחוק איסור הלבנת הון כעבירה לפי התוספת הראשונה.

לענייננו סעיף (17ב) בתוספת הראשונה מתייחס לעבירות לפי סעיף 220 בפקודת מס הכנסה:

"עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה (בפרט זה - עבירת מס), אם התקיים בה אחד מאלה:

- (א) ההכנסה שלגביה נעברה עבירת המס היא בסכום העולה על 2,500,000 שקלים חדשים בתקופה של ארבע שנים או בסכום העולה על 1,000,000 שקלים חדשים בתקופה של שנה;**
- (ב) עבירת המס או עבירה לפי סעיפים 3 או 4 שמקורה בעבירת המס נעברה בתחכום וכן ההכנסה שלגביה נעברה עבירת המס היא בסכום העולה על 625,000 שקלים חדשים;**
- (ג) עבירת המס או עבירה לפי סעיפים 3 או 4 שמקורה בעבירת המס נעברה בזיקה לארגון פשיעה או לארגון טרור כהגדרתם בפרט (17א);**
- (ד) עבירה לפי סעיפים 3 או 4 שמקורה בעבירת המס נעברה בידי מי שאינו האדם החייב במס;"**

מיום 7.10.2016

תיקון מס' 14

ס"ח תשע"ו מס' 2546 מיום 7.4.2016 עמ' 714 (ה"ח 953)

הוספת פרט (17ב)

הנה כי כן סעיפים א' ו- ב' הרלוונטיים לענייננו אינם חלים על המקרה דנן. סכום ההכנסה אינו עולה כדי 2.5 מיליון ₪, והתובע לא טען, ובוודאי לא פירט נסיבות מיוחדות של תחכום בביצוע העבירה כדי לאפשר החלתו של סעיף ב'. התחכום אליו התייחסתי במסגרת קביעת מתחם הענישה אינו תחכום המצדיק החלת הסעיף, אלא מתייחס לקושי בגילוי העבירה. בנסיבות אלה לא הועמד הנאשם לדין על פי חוק זה ולא ניתן להורות על חילוט לפי חוק זה.

20. לדידי, הכספים הכשרים לכאורה הם בני חילוט, זאת נוכח עירובם עם כספים שאינם כשרים ושהתקבלו כתמורה לעבירות הסעת השוהים הבלתי חוקיים כאמור.

הסנגור טען שלא ניתן להפריד בין הכספים שהתקבלו מביצוע עבירות ובין אלה שהתקבלו ממכירת צאן. טענה זו יש לגלגל לפתחו של הנאשם. הוא זה שעירב בין הכספים ולא הפריד ביניהם מתוך בחירה שלא לדווח על כלל הכספים שאגר במהלך השנים. עירוב כספים אסורים בכספים כשרים לכאורה איננה יכולה לעמוד לזכותו של הנאשם ואין לאפשר לו ליהנות מפרי תרמית שכזאת:

"... הכספים הכשרים שלתוכם עורבבו כספי המרמה מהווים לכאורה "רכוש ששימש לביצוע העבירה" או "איפשר את ביצועה" - ומכאן שבמקרה של הרשעה ניתן וייתכן שאף צריך יהיה להורות על חילוטם"

[ר' בעניין זה ע"פ 6532/17 מדינת ישראל נ' חסדי דוד לעדת הבוכרים (8.4.2018)].

אמנם, ההחלטה דלעיל עניינה בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון ואיננה דנה במקרה דומה למקרה דנן. אך הרציונל שבעירוב הכספים דומה. חלק מהכספים הושגו בעבירה והנאשם בחר, מכוח אותה מרמה בה פעל, לערב כספים אלה עם הכספים שקיבל אגב מכירת צאן.

היקף החילוט

21. שאלת היקף החילוט מתוך הסכום שנתפס היא שאלה נפרדת. בשאלה זו יש מקום להתחשב בהליכים האזרחיים שינקטו או שננקטו נגד הנאשם, בשומה שהוצאה לנאשם והוא צפוי לשלם אותה. השומה של הנאשם עומדת על סך של כ- 430,000 ₪ [בסכומי קרן, והיא מתייחסת לסכום שנתפס, כ- 960,000 ₪].

כאן נשקל גם השיקול הקנייני. מטרת החילוט היא "הוצאת בלעו של הגזלן מפיו".

5. ראש לכל: חשיבות רבה נודעת להליך החילוט, על רקע תכליתו. החילוט נועד למנוע מצב בו חוטא יצא נשכר, להוציא בלעו הבלתי-חוקי של אדם מפיו, לשלול את התמריץ לביצוע עבירות, ולהרתיע. . . החילוט נועד גם לחסום ניסיון של עבריינים 'לערבב' בין התחומים - רכוש 'פלילי' ברכוש 'תמים', ובכך 'להלבין' כספי פשיעה עד שלא יוודע כי באו בקרבה של מערכת כספים לגיטימית.

6. לחילוט נודעת גם תכלית מעין-עונשית. . . כדי שידע העבריין הכלכלי אל-נכון כי הסיכון המקסימלי הצפוי לו, אינו רק החלטה שיפוטית המאלצת אותו להיפרד מפירות שהפיק מביצוע העבירה, אלא כי הוא נתון בסיכון של פגיעה כלכלית בעקבות ביצוע העבירה באמצעות כלי החילוט שהמחוקק העניק לרשויות האכיפה. אין לאפשר לעבריינים להבריח נכסיהם לקרובי משפחתם ולמכריהם כדי להימנע ממימוש החילוט.

7. זאת ועוד, כטענת ב"כ המדינה, לחילוט נודעת חשיבות רבה מן ההיבט הנורמטיבי. החילוט מעביר מסר לעבריין ולחברה בכללותה, לפיו העבירות שביצע העבריין הן

חמורות, וכי המדינה איננה סובלנית כלפי התנהגויות שכאלה. המסר ההרתעתי מועבר, בין היתר, לסביבתו של העבריין, הנוכחת לראות ולהבין כי מהעבריין נשלל הרווח שהפיק מפעילותו העבריינית. הרווח שנשלל איננו רק הרכוש 'המוכתם' בעבירה, אלא גם כל רכוש אחר של העבריין עד לשווי הרכוש ש'הוכתם' ואף, במצבים מסויימים, רכוש שהעביר העבריין לצד שלישי. אמירה נורמטיבית זו חשובה כשלעצמה, ומהווה אמצעי רב עוצמה במסגרת המלחמה בפשיעה. לעיתים, המסר הנורמטיבי שמועבר באמצעות הליך החילוט חזק עוד יותר מן המסר המועבר באמצעות ההליך הפלילי לעצמו".

[ע"א 6212/14 מדינת ישראל נ' אשרף ג'סארי (8.1.2016)].

22. בנסיבות אלה, וכאשר עסקינן בכספים שהתקבלו כדין אך לא דווחו לרשויות המס, יש לשים לב כי לא יחולט סכום שיביא להתעשרות הקופה הציבורית על גבו של היחיד נוכח השומות שעומדות לנאשם לתשלום ומגלמות ממילא את חלקו של הציבור בכספים. בנקודה זו שוב עומדת לנאשם לרועץ עובדת עירוב הכספים. ייתכן ואם היה מדווח על הכנסותיו כדין ניתן היה לאמוד באופן מלא יותר את הסכומים השונים.

23. אך ישנה תכלית נוספת לחילוט והיא התכלית ההרתעית:

"כדי שידע העבריין הכלכלי אל-נכון כי הסיכון המקסימלי הצפוי לו, אינו רק החלטה שיפוטית המאלצת אותו להיפרד מפירות שהפיק מביצוע העבירה, אלא כי הוא נתון בסיכון של פגיעה כלכלית בעקבות ביצוע העבירה באמצעות כלי החילוט שהמחוקק העניק לרשויות האכיפה. אין לאפשר לעבריינים להבריח נכסיהם לקרובי משפחתם ולמכריהם כדי להימנע ממימוש החילוט"

[ר' ע"א 6212/14 מדינת ישראל נ' ג'סארי (8.1.2016) פסקה 6, ר' גם ע"פ 6532/17 מדינת ישראל נ' סדי דוד לעדת הבוכרים הנ"ל בפסקה 27].

תכלית זו לא ניתן להגשים תוך הקביעה כי מאחר ואין לדעת מהו הסכום "כשר" מתוך סך הכספים שנתפסו אצל הנאשם. על הנאשם הנטל להצביע על הסכומים השונים. אם לא ניהל מעקב ורישום, לצד העבירות שבביצע, הרי שהמחדל ישמש לרעתו ויעמיד את כלל הסכום לחילוט. בוודאי לא ניתן להגיע לתוצאה אחרת שלא תהפוך את החוטא נשכר. חרף האמור, יש להתחשב במידת מה בעובדה כי חלק מן הכספים [חלק שאת היקפו לא הצליח הנאשם להוכיח], הם כספים שהתקבלו כדין.

סוף דבר

לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, לרבות הצורך בהרתעת היחיד והרבים, בעיקר לאור העובדה כי הנאשם הורשע בעבירות של הסעות שוהים בלתי חוקיים ובמסגרת גזר הדין נלקח בחשבון סכום הכנסתו מעסקו זה, ולאחר שהתחשבתי בגובה השומה שהוצאה לנאשם, בעברו הפלילי, בניהול ההליך ובנסיבותיו האישיות, סבורתי כי יש לגזור את עונשו בשליש השני של המתחם ולהורות על חילוט סך של 300,000 ₪ מתוך הכספים שנתפסו בכספת הבית.

לאור כלל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א.	14 חודשי מאסר בפועל.
ב.	7 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך שלוש שנים על כל עבירת פשע על פי פקודת מס הכנסה וחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 [להלן: "חוק מע"מ"].
ג.	4 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך שלוש שנים על כל עבירת עוון על פי פקודת מס הכנסה וחוק מע"מ.
ד.	קנס בסך 140,000 ₪ או 5 חודשי מאסר תחתיו. הקנס ישולם ב- 14 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 15.07.2020.
ה.	אני מורה על חילוט בסך של 300,000 ₪ מתוך הכספים שנתפסו בכספת ביתו של הנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתנה והודעה היום י"א סיוון תש"פ, 03/06/2020 במעמד הנוכחים.

שרה חביב, שופטת

ב"כ הנאשם:

אבקש עיכוב ביצוע של עונש המאסר.

לשאלת בית המשפט לא הופקדו ערבויות.

ב"כ המאשימה:

אני מסכים לעיכוב ביצוע באופן עיקרוני, ויפקדו ערבויות מתאימות בסכום של לפחות 20,000 ₪.

החלטה

מעכבת ביצוע עונש המאסר בהתמלא כלל התנאים כדלקמן:

א. עיכוב יציאה מן הארץ. הנאשם יפקיד את דרכונו במזכירות בית המשפט השלום בבאר שבע, עד ולא יאוחר מהשעה 12:00 מחר (04.06.2020).

ב. ערבות עצמית בסך 80,000 ₪.

ג. ערבות צד ג' בסך 40,000 ₪, של ערב שיובא לאישור בית המשפט.

ד. הפקדה בסך 25,000 ₪ במזומן.

עד ימולאו התנאים יוחזק המשיב ע"י משמר בית המשפט ולפי הצורך יועבר למאסר לפי העניין.

זכות ערר כחוק.

ניתנה והודעה היום י"א סיוון תש"פ, 03/06/2020 במעמד הנוכחים.

שרה חביב, שופטת

הוקלדעלידיעדןצבי